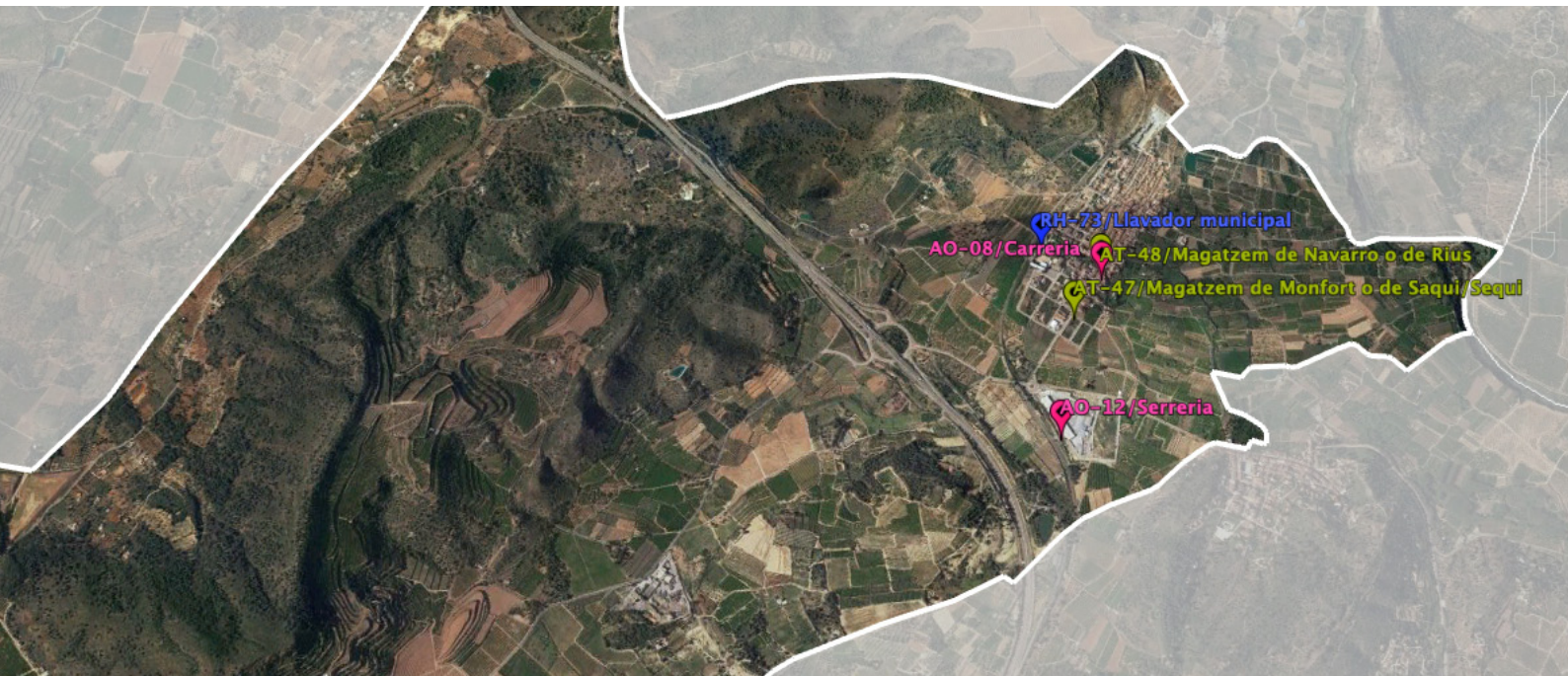

Paisatges i patrimoni d'Algímia d'Alfara

Rutes culturals

Algímia d'Alfara | Algímia en el **Cor**

Ajuntament d'Algímia d'Alfara

plaça San Vicente 1, 46148 Algímia d'Alfara

www.algimiadealfara.es aalfara@gva.es 962626053

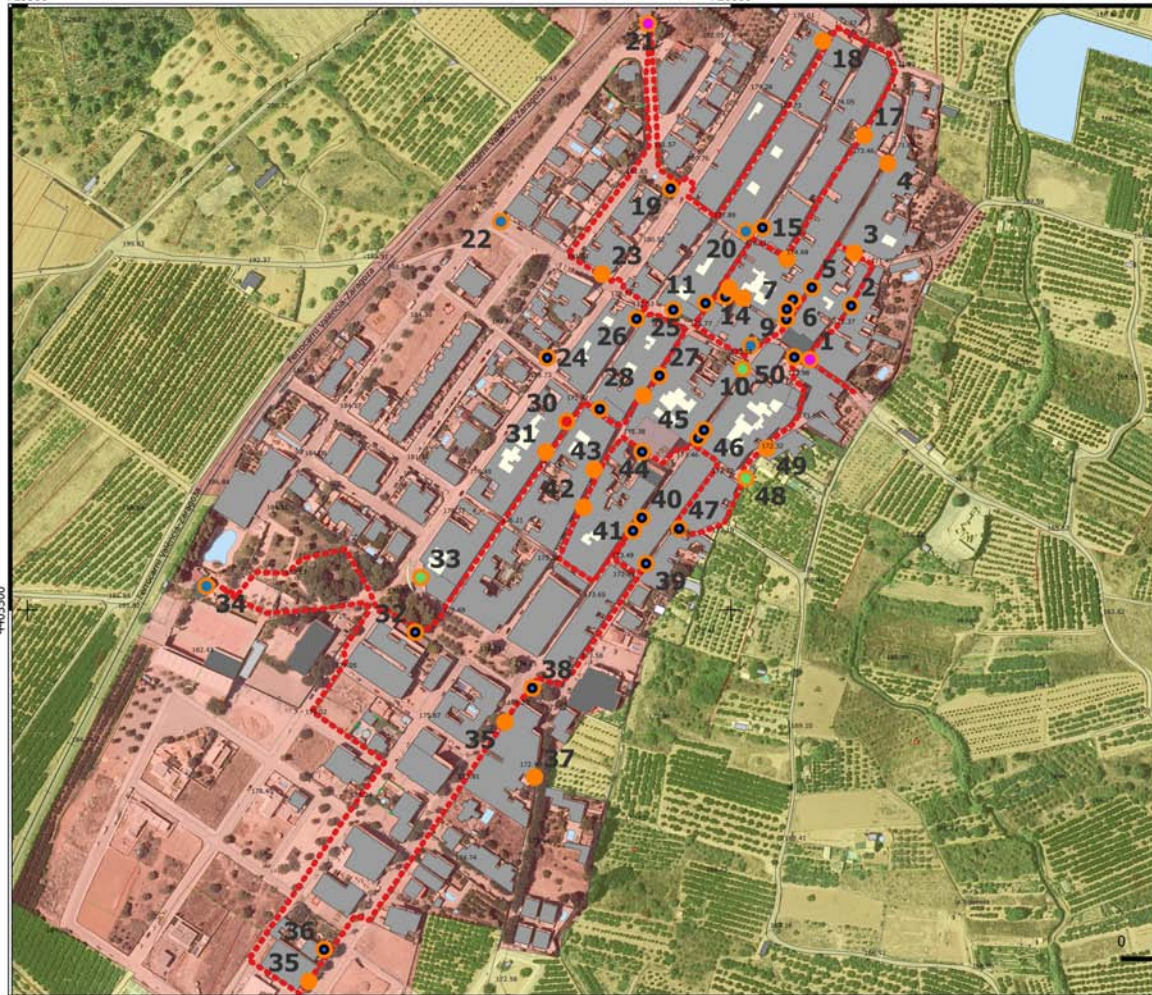
Coordinació: Ajuntament d'Algímia d'Alfara, Centro para el Conocimiento del Paisaje

Textes: Juan A. Pascual, Helios Borja, Rafael Belda

© **Imatges:** Centro para el Conocimiento del Paisaje, [artarc]

© **Cartografia:** Centro para el Conocimiento del Paisaje, Institut Cartogràfic Valencià, Google Earth

© **Disseny i maquetació:** [artarc]

RUTA 7

Algímia d'Alfara:
Cases i Carrers

Traçat de la ruta

Recursos patrimonials

- AG, aigua
- AO, artesanía i indústria
- AT, agricultura tradicional
- PR, religió
- SC, sistemes de comunicacions
- SD, sistemes defensius
- UB, urbà

Tipus de paisatge

- Residencial
- Industrial i terciari
- Extractiu
- Secà
- Hort
- Arbratge cítric
- Arbratge
- Matoll
- Ribera
- Embassaments
- Algímia d'Alfara

100

200 m

Els carrers i cases són reflex de la història d'un lloc. En Algímia, a més de les seues característiques arquitectòniques i urbanístiques, amaguen, no sols els relats de les famílies que en elles van viure, sinó també de les tasques, oficis i activitats que es realitzaven, de la singularitat d'algunes famílies i dels visitants que a elles acudien.

La ruta ens acostava la memòria viva dels carrers i cases de la població amb un ampli exemple d'elles, però no són totes, encara que sí suficients per a comprendre la vida del poble i mantindre vius els seus records.

Per a facilitar el passeig pels carrers i cases d'Algímia, la seua visita s'ha separat, en primer lloc, pels seus carrers. Entrant en cadascuna d'ells descobrirem els secrets de les seues cases i gaudirem amb tot detall de la seua història i anècdotes.

Avinguda de València

35 (AO114). Cooperativa: Magatzem de fruita

La situació excèntrica i estar en la direcció de la capital i de l'estació expliquen l'aparició de diversos magatzems de fruita, els quals treballaven tot l'any, seguint les collites de cireres, albercocs, raïm i taronges. Mirant l'avinguda des del poble, a dreta en trobem quatre.

El magatzem més allunyat és conegut per Pastora, perquè era propietat de Manuel Martínez Alavés i fou comprat per Ramón Compañ Cotolí als anys 30, qui exportava a França, Gran Bretanya i Estats Units. En l'actualitat, és la seu de la Cooperativa Agrícola "El Porvenir", feta als anys 60.

36 (UB122). Casa Maiques, primer Xalet

El 1909 s'edificà el primer xalet del poble. És la coneguda com Casa Maiques (Ricardo). En esta casa estíuejà la família Monsonís de Borriana, entre ells, Vicent Monsonís, "Monso", director i guionista de cine i televisió.

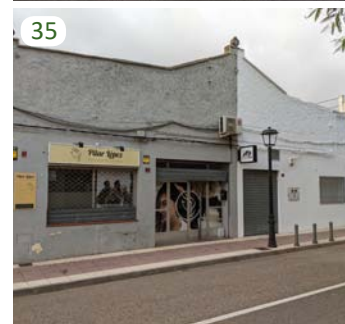
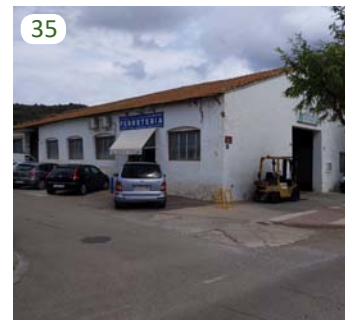
Durant la Guerra Civil serví d'hospital d'oficials, per la qual cosa comptava també amb un refugi.

Carrer Alfara

17 (A0100). Teatre i Cinema (Carrer Alfara 20)

En el número 20 del carrer, lligat a la important activitat cultural de l'Algímia de principis del segle XX, s'ubicà un teatre, el qual durant la II República exhibia espectacles forts de to, al que sol podia assistir públic masculí.

En aquest teatre, en plena representació de "La Papyrusa" (comèdia escrita el 1929 per Adolfo Torrado i Leandro Navarro, molt popular. El seu èxit va ser dels anys 30 als 50), amb

17

l'actuació de l'actriu Encarna Cubells, el dissabte 18 de juliol de 1936, l'alcalde Joaquín Borja Compañ informà al poble de l'alçament militar al nord d'Àfrica. També es feia cine. El teatre i el cine estigueren en activitat fins els 40. En la postguerra també es feia ball i era conegut com "Cine Teresín".

Durant els anys 40 i 50 fou el magatzem de fruita de Vicente Bória Ros, el qual estava abans en el carrer Verge.

A finals dels 50 i principis dels 60 Rubén Compañ Salt i Magín Cocolí Alandí tenien una fàbrica de llimonades, "La Fuente del Conde".

17

Carrer Blas Gil

1 (PR100) Entrada de Sant Vicent

Des de 1962, instituït pel rector José de Paz, es fa l'entrada del patró, rememorant la seua arribada el 1413. Este és el primer tram urbà. La tradició continua.

Moltes contalles hi ha al voltant de la visita. Es diu que Sant Vicent Ferrer arribà a Algímia fugint dels de Torres Torres, que es negaren a fer-li el cavall i fins i tot el reberen a pedrades. Com queda dit, es tracta de contalles sense cap valor històric, nascudes de la rivalitat pròpia de pobles veïns.

1

Però la Història avala la tradició. A principis del segle XV la Corona d'Aragó viu un dels moments més excepcionals de la seua existència: la mort sense fills de Martí I el 1410. La maduresa política dels països federats en la Corona impedí una guerra civil, triant-se un comitè de personalitats que decidiria qui era el candidat idoni per al tro (Compromís de Caspe). Sant Vicent Ferrer formarà part de la delegació valenciana.

Finalitzada la tasca política el 1412, el sant es dedicà a la tasca espiritual, intentant convertir el major nombre possible d'infidels. En eixe context, l'arribada del dominic a la musulmana

Algímia és prou factible, màxim quan està constatada la seua presència en abril a Morvedre, camí de Barcelona.

El record d'aquesta visita quedaria en la zona i aquest seria el motiu pel qual, al segle XVI, en erigir-se la parròquia d'Algímia fóra triat com a patró de la població.

Carrer Blasco Ibañez

31 (AO101). Carboneres

Al menys, des de 1850, si no d'abans, l'espai ocupat per les cases números 8 al 16 eren les carboneres del poble. A principis del segle XX es traslladaren a l'antic camp de futbol, que per això rep el nom de Camp de les Carboneres. En l'espai ocupat per les carboneres en este carrer, durant els anys 20 i 30, havia un corral on es tancaven els bous pels festejos taurins. En urbanitzar-se aquest tram de carrer, passà al cantó del mateix amb la Glorieta.

30 (SD100). Refugi i primer telèfon

Fet per protegir-se durant la Guerra, estava en l'actual casa número 6. En ell moriren onze de les dotze persones víctimes del bombardeig de 1938.

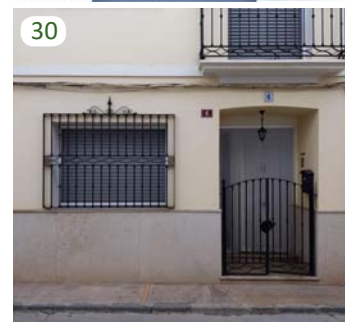
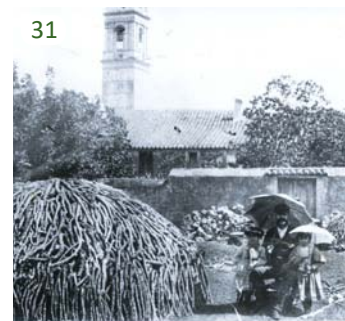
Al ser el domicili d'Abelardo Rius Paulo, en esta casa estigué la delegació del Banesto fins que el banc obrí una oficina, el 1980.

En aquest domicili, Ramón Rius Gordo instal·là el primer telèfon del poble, el número 1.

Carrer Buenos Aires

29 (UB100). Nom del carrer

El fet de que siga coetani del topònim Progrés, actual carrer Picaio, i que fora ficat en un moment on la marxa a Buenos Aires (anys 20 del segle XX), impulsada per Blasco Ibañez,

29

era sinònim de progrés entre els republicans valencians, indica que es refereix a la capital argentina com a símbol d'inici d'una nova vida millor. Hem de recordar que l'Algímia de principis del segle XX es marcadament republicana i que els topònims que es ficaven solien tindre una forta càrrega política.

Carrer Cervantes

4 (AO102). Magatzem de Salom

Abans de l'existència de l'estació de trens, el 1898, els magatzems de fruita s'ubicaven al casc urbà, com aquest de la família Salom.

5 UB101 Hostalatge de Blasco Ibañez (Carrer Cervantes 2)

Al principi de la dècada dels 20, el novel·lista de fama mundial i líder del republicanisme valencià s'hostejà en la casa número 2 del carrer, domicili de l'alcalde Benjamín Mestre.

4

Carrer Colón

15 (UB102). Naixement del carrer

La primera menció coneguda prové de la compravenda d'una casa entre dos granadins, feta el 26 d'agost de 1580, en "lo carrer de Dalt".

Els primers veïns foren els llauradors granadins García Madaquar, a l'actual número 2, i Diego Alonso de Betmar, pot ser l'actual número 4 (és impossible conèixer les dimensions de les cases, l'actual número 2 podia donar cabuda a dos cases).

Al període 1579-85, degut a la revolta de les Alpujarres, molts moriscos granadins fugen del regne de Granada per evitar la repressió. Uns quants d'ells arribaren a Algímia i, en part, s'instal·laren en aquest carrer. Això explicaria el nom popular de Granadins, que s'oficialitza

5

segles després de manera corrompuda, “Granadiño”. Així apareix en un acte notarial de 1808.

Carrer del Cometa Halley

47 (UB103). Nom del carrer

El 1910 hi hagué molta expectació a nivell mundial pel cometa Halley. El planeta Terra quedà dins de la cua del cometa, el 18 de maig. El pànic s’apoderà de molta gent, ja que creien que la cua estava formada per un gas mortífer i per partícules. En realitat, era una ràfega lumínica inofensiva. Però el pànic fou general i sorgiren predicadors que anunciaven la fi del món. Suïcidis, construcció de refugis subterranis, activitat sexual desenfrenada, atacs cardíacs, crisis d’histèria, esglésies abarrotades, diners malgastats en diversions, deutes impagats...

Per a les ments més lúcides era un espectacle fabulós, amb una nit i matinada, la del 18 al 19 de maig, especial, interessant científicament.

Des de “Las Provincias”, al llarg de 1910, el periodista Luis Gil Sumbiela informava de les incidències del pas del cometa, des d’explicacions científics a atacs contra la ignorància, contra els que creien que el món s’acabava. El cometa es convertí en símbol de la supremacia de la ciència sobre la ignorància. Diverses poblacions li dedicaren un carrer, Algímia entre elles.

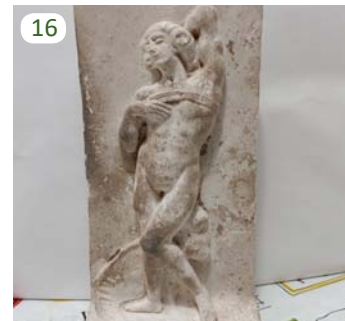
Carrer Ermita

16 (AO103). Escultor

En aquesta casa, José Vicent Montal (1904-38) feia bustos i relleus d’algeps, de fang i de pedra, treballant per al reconegut escultor Luis Bolinches Compañ.

20 (AG100). Font

Finalitzada la Guerra Civil, “Regiones Devastadas” fou l’organisme encarregat de resoldre la

16

destrucció que du tot conflicte bèl·lic. El 1953 l'arquitecte Mauro Lleó dissenyava cinc fonts que eren una versió reduïda de la més monumental feta a la plaça de la Glorieta i que seguia l'estil del règim, sobrietat i solidesa, rematada per la bola herreriana, pròpia del Renaixement castellà.

Aquesta font, ubicada en la part més ampla del carrer, està en la popularment coneguda com placeta dels Lucianos, referència als ferrers de la família Bàguena, per estar ací ubicada la ferreria en la primera meitat del segle XIX (pot observar-se encara una anella de ferro)

El 2004 l'Ajuntament d'Algímia edità un monogràfic al respecte, "Les fonts d'Algímia", obra de na Lidia Mateu Melià.

20

19 (UB104). Zona de mercat

Tots els dimarts, pel matí, es celebra el mercat en la zona més ampla del carrer, al voltant de la font que hi ha entre la carretera i l'últim tram ascendent a l'ermitori.

Als anys 70 del segle XX es va establir aquest dia com el dia oficial de mercat. Fins eixe moment, no havia un dia fix, fent-se quan els venia bé als proveïdors.

21 (PR001). Ermita Mare de Déu dels Desemparats

Construcció d'estil barroc de principis del segle XVIII (1708-13), com a remat del calvari, fou restaurada el 1784 per amenaçar ruïna. Alberga la imatge de la patrona del poble, la Mare de Déu dels Desemparats, per la qual cosa es inici i final de la "Baixa" i de la "Pujà" que es realitza en agost.

Es tracta d'un xicotet ermitori amb un pòrtic en principi obert, ja que la porta de ferro fou ficada el 1939, provenint de l'accés al cementeri ateu del poble, de 1926.

19

Carrer Futur

24 (UB106). Casa del Porvenir

Nom ficat el 1910 pels propietaris de la primera casa que es va construir, el “tio Quinet” i la “tia Vicenteta”, Francisco Mondragón Murcia i Vicenta Pérez Santamaría, en l’esperança de que el carrer s’ompliria de cases. La seua filla, Encarna Mondragón Pérez es casà amb José Messeguer, sabater d’artistes i toreros a la València de principis del segle XX, entre ells, el torero Manuel Granero, lligat a Algímia. La casa es derrocà el 1965.

33 (AT100). Pallars

És l’edifici on es guarda la palla que podia estar o no a la vora de l’era. En ocasions, no era un edifici ex professo, sinó que formava part de la casa. Ací havien tres pallisses, tenint les eres enfront, no més passar la carretera.

Carrer Hort

49 (AO105). Aiguardent

Primera experiència industrial d’Algímia, havia ací una cava coladora d’aiguardent, que agafava l’aigua de la séquia. Carles III permeté als naturals de la Corona d’Aragó que pogueren comerciar amb Amèrica. Al Regne de València havia ja tradició de fer aiguardent, exportant-se principalment a França. Ara s’obri el mercat americà. El 1784 ja viu i treballa ací el mestre cuber Bautista Esteve, casat amb Josefa Palacio. Per tant, podem situar-la a finals del segle XVIII.

48 (AT101). Hort tancat i Llavador

Hort tancat

L’existència de la Sèquia Xicoteta vora al poble, permeté l’existència dels horts tancats, ficar

49

els cultius de major valor econòmic (fonamentalment moreres). Tenim documentats diversos, però aquest és l'únic que queda al recinte urbà. Conegut com Hort del tio Vicent, per Vicente Salt Tomás, ric propietari (1859-1939)

Llavador

Hi ha dos tipus de llavador, un, és un edifici ex professo, una construcció que aprofita l'aigua de la font de la Murta.

L'altre, del que hi havia diversos, a la sèquia, rebaixant el caixer de la mateixa i formant una "platja". La primera notícia, indirecta, és de 1613, quan el procurador de Torres Torres es queixa de la brutícia de la sèquia, en part, per rentar la roba en ella les dones: la muller ... es estada vista llavar en aquella tota manera de draps".

Tant en la Sèquia Gran com en la Sequieta hi havia llavadors. Estos últims estaven dins del casc urbà. Tots responen a una mateixa tipologia, un espai rectangular rebaixat en el caixer de la sèquia, fet amb grans lloses de rodeno.

48

Carrer Joaquín Berenguer

11 (UB109). Manuel Martínez, "Raspall"

11

Ací estava el domicili de Manuel Martínez Bàguena, qui durant els anys 20-30 treballava amb la pedra de rodeno. Era Manuel un destacat jugador de pilota valenciana, modalitat "raspall", jugant-se en aquest carrer, fins la postguerra. La primera bicicleta del poble la conduí Manuel Martínez als anys 20. Amb ella es desplaçava a les Valls per jugar a pilota.

Carrer Mariano Benlliure

40 (UB110). Casa modernista

Únic exemple d'arquitectura modernista que resta a la població. La façana respon a l'estètica de la "Sezession": motlures llises, textures rugoses, triglifs que transformen les formes circulars en hexagonals, incrustacions de vidres de color, blau els xicotets i verds els grans. S'inspira en la Casa de les Monges de Torres Torres.

41 (UB111). Botiga (comestibles i teles), Estanc

Casa coneguda com Casa Pío, fou estanc des de principis dels 50 fins 2008. Era tenda de comestibles i de teles des de 1892, fundada per Pio Salt Vicent, que era a més corresponsal de cinc bancs. La tenda de tela s'acabà quan Òscar Compañ l'obrí al carrer Mestre Serrano el 1968.

El 1926 el propietari de la tenda de comestibles i teles, donava d'alta el primer camió del poble, amb la matrícula V 4739. Es tractava d'un Ford i el guardava al seu domicili.

Carrer Mestre Serrano

45 (UB112). Hostal

Ací l'hostal i tenda propietat de Federico Salt Rambla en el últim terç del segle XIX, però llogat durant molt de temps a Rosa Peña. Per tant, era conegut com l'Hostal de la Curra. En ell, mataven porcs i venien la seua carn, feien i venien llimonades (anys 20-30), venien peix i periòdics.

Però la primera notícia documentada la tenim constatada gràcies a la venda que Vicent Albiach i Vivas fa, el 16 de juny de 1840, al ric llaurador Juan Hernández Garriga de la "casa posada", situada al carrer de l'Església, la qual confronta amb el "callejón que sale a la

46

huerta". És a dir, és aquesta.

Al temps de l'hostal, també funcionà, als anys 30, una verduleria, duta per Antonia Folch; i durant els 40, Maria Garriga Osiàs ficà una perruqueria.

La fonda fou enderrocada el 1961-62; per donar pas al comerç de roba, que obrí el 1968.

Primer Òscar Compañ Salt i després Humberto Compañ Compañ seran delegats de la "Compañía Hispanoamericana de Seguros" (1959-66) i de Mapfre (1966-91) el primer i de Mapfre el segon, des de 1991.

46 (UB113). Escola Laica, Forn

46

Degut a les pressions clericals fugí de Sagunt Victoriano Cillero Medrano, fundador de la primera escola laica de la població. El 1902 s'instal·la al nostre poble, on el pensament lliurepensador era important i obrí l'Escola Laica d'Algímia. Estava al primer pis. Amb la Guerra Civil deixà d'existir.

Al menys des de 1730 havia un forn en aquest carrer, no podent saber si estava ubicat ací. En aquest punt estava l'antic forn de Rogera, nom pel que era conegut el propietari. És el forn que, el 1954, ficà en funcionament Salvador Carreres Nadal i que, amb diferents propietaris, ha estat obert fins principis del segle XXI.

10

10 (AT102). Garrofera

La casa cantó amb barranc, per la porta hui tapiada però que encara podem observar, serví com dipòsit de garrofes des de finals del XIX fins ben entrat el segle XX. Era un espai habitual en les cases d'aleshores, però és l'única que ens queda.

Carrer Muntanya**22 (AG101).Trava**

En la part més nova del carrer, en l'encreuament amb el carrer Mestre Rodrigo i el camí actual del cementeri, estava la Trava, una paret alta amb un banc i que era una trava per parar l'aigua del barranc. Ací, durant els anys 30 s'acomiadava el dol.

25 (UB114). Casino Republicà

Durant la segona part dels anys 20 i durant els 30 estava el Casino Republicà, el qual contava amb una almàssera, un magatzem de fruita, una biblioteca i un cinema, que també servia de teatre, els primers del poble. També era la Cooperativa Agrícola. Abans era una casa particular, propietat de José Bória Melià, que fou comprada per 2.000 pessetes el 27 d'agost de 1924, per un grup de republicans (Juan Andreu Condomina, Joaquín Borja Compañ, Emilio Compañ Cotolí, Melchor Navarro Andreu i Pío Salt Vicent) per transformar-la en el Casino del Centre Republicà, el més antic de la comarca, ja que venia de la propera plaça del Forn.

El fet d'estar en este carrer el Casino Republicà explica que fora la zona del poble més castigada pel bombardeig del dia 13 de juliol de 1938, a les 13 h., que causà 12 morts (l'opinió general estima el nombre total en 13, però a les actes de defunció figuren 12). En qualsevol cas, un autèntic número de la mala sort.

Com anècdota contarem un episodi de pànic. L'any 1934, mentre Federico Aparici feia funcionar el cine del Centre Republicà, ple de gent, un temporal d'aire tirà a terra el tendit elèctric que passava pel centre del carrer, ocasionant una situació de perill. El públic del cine, presa de pànic, fugí del cine, travessant el carrer, el que va fer més perillosa la situació. Afortunadament no ocorregué res.

23 (AO106). Cinema d'Estiu

Ací estava el transformador d'Hydroelèctrica, des de la postguerra fins 1966. Aprofitant el fet, s'instal·la el cine d'estiu, descobert, que ens entretenia amb projeccions nocturnes. La primera projecció es feu el dia 4, primer dissabte de juliol de 1954, amb el "Hidalgo de los mares". Finalitzà el 1980. Però també als anys 50 serví com lloc de ball.

Carrer Nord

18 (AO107). Fàbrica de "loza"

Ací estava l'obrador del Tio Fanguer. Es tracta del xicotet obrador artesà de Francisco Nadal Fito, constatat entre 1930-44. Continuà després Manuel Chordà Palacio. La producció era de canters, jarres, pitxers...

Carrer Orient

3 AO108 Sàrries, Correus

Ací Antonio Martí Maximino feia sàrries i diversos tipus de capaços (per collir olives, per dur el guano, per dur els cànters...), també catifes, durant la primera meitat del segle XX.

Antonio Martí Maragat tenia la seua casa, que funcionava com oficina de Correus entre meitat dels anys 60 i els 80. En els últims anys estava ajudat per Juan Carlos Rubio, que serà el següent carter de la població.

Carrer Pilota

14 (AO109). Barberia; Perruqueries

Ací estava la barberia de "Paco el Barber". S'instal·là als anys 10 la barberia de Francisco

Cotolí Gil, i en ella estigué la primera ràdio del poble, una Philips; per la qual cosa servia de lloc de reunió de la joventut per escoltar els partits de futbol per la radio. Ajudat pel seu fill des dels anys 30, Francisco Cotolí Compañ, continuà la tradició familiar en esta casa fins el 1943, per instal·lar-se al carrer Mestre Serrano. Tornarà el 1947 fins 1983. El 1946-47 visqué el metge Cesáreo Diosdado, sent la seua casa i lloc de consulta.

Tant el pare com el fill eren barbers en el sentit ampli del terme, és a dir, no sols s'ocupaven de tallar els cabells, sinó també d'arrancar dents.

En esta casa, durant els anys 30 i fins 1943 també hi havia una perruqueria femenina, duta per Pilar Cotolí Compañ. Però ella pentinava i Francisco tallava, sent per tant el primer perruquer masculí d'Algímia que s'encarregava de tallar els cabells a les dones. També Pilar fou pionera. De tots els pobles de la rodalia fou la primera en fer permanents.

En l'actualitat no ha canviat la seua funció. És la perruqueria d'Yvette Sancarlos Compañ, des de 1998.

Al seu interior tenia un panel ceràmic, donat al poble per l'actual propietària, fet pel químic de la indústria ceràmica d'Algímia "El Pelícano", Francisco Botella, que té una curiosa història. El 1910 eixia de l'Acadèmia d'Infanteria de Toledo amb el grau de segon tinent, amb Francisco Franco Bahamonde. Ell deia el següent: "Franco y yo estudiamos juntos, y él ahora es el Caudillo de España y yo el químico de El Pelícano".

Carrer Pintor Sorolla

27 (UB118). Carlistes

L'Espanya del segle XIX fou una successió de guerres civils entre els carlistes, partidaris de l'Antic Règim (mantindre el poder polític absolut de la Corona i els privilegis de l'Església) i els liberals, partidaris d'un règim més democràtic i sense tant de pes per part de l'Església.

Algímia patí una incursió carlista el 19 de juny de 1872. Avisada la població, fugí a la muntanya, però Salvadora Serra Llovet estava a punt de donar a llum. En una habitació d'aquesta casa quedaren tancades ella i dues comares. L'habitació de davant fou plena de garrofes, de tal manera, que semblava que no havia res més. I, mentre els carlistes cremaven l'Arxiu Municipal i furtaven el que podien, naixia Bartolomé Bória Serra.

28 (AO110). Primera Central Telefònica

Entre 1931 i algun moment de la Guerra Civil estigué ací la primera Central Telefònica, a càrrec de Consuelo Compañ Albiach. D'ací la Central fou traslladada a la plaça del Palillo fins acabar la guerra.

Carrer Ramón y Cajal

42 (AO111). Fideus

Es tracta de la segona experiència industrial d'Algímia, començada cap el 1840 de la mà d'una dona emprenedora, Rosa Güemes Marín, amb una fàbrica de fideus, la màquina de la qual la conserven els successors.

Encara que el segle XIX valencià no va conèixer ni una urbanització ràpida, ni un creixement espectacular del sistema industrial, ni una pèrdua significativa del pes econòmic de l'agricultura; sí que va posar en marxa un desenvolupament concret per mitjà del qual va cremar etapes, basat en la formació d'una agricultura dinàmica i en el desenvolupament d'un peculiar procés industrial.

Iniciada clarament en la dècada dels 60 del segle XIX, la indústria valenciana, sorgida de la seua dinàmica agricultura, es va sostindre per la demanda agrària i per una oferta abundant de mà d'obra experimentada però relativament barata.

Amb anterioritat, l'agricultura i les obres públiques, principalment el ferrocarril (pensat per

a portar al litoral mediterrani els cereals andalusos i castellans), van centrar les inversions. Al mateix temps que es donava esta integració del territori a través de la infraestructura viària (ferrocarril, carretera, port); l'augment de la renda generada per la comercialització agrària va portar amb si la necessitat d'unes indústries que afavoriren el creixement agrari: farineres, vinícoles i tèxtils van ser les primeres.

I dins de les primeres, farineres, i en concret la producció de fideus, hi havia moltes possibilitats de progrés: el cost del muntatge era relativament econòmic i el producte oferia nombrosos avantatges: alt poder alimentici i fàcil transport i conservació.

Algímia comptava així amb una indústria primerenca (uns 20 anys anteriors a la tònica general), que abastia una demanda no sols local sinó també de poblacions veïnes.

En aquesta casa s'instal·là aquesta activitat que durà fins els anys 50 del segle XX, amb el matrimoni José Carreres Bayo i Juana Condomina Pérez. En eixe moment, no sols els propietaris, sinó qualsevol veí del poble i de les rodalies (fins Sagunt o Alboraya) podia venir a fer-se'ls.

43 (AO112). Casa de les Llimonades

En aquesta casa es venien llimonades, primer de la fàbrica pròpia, "La Font del Conde", duta per Rubén Compañ Salt i Magín Cotoí Alandí i després de "La Pitusa", fins els anys 70. Per tant, es diu la Casa de les Llimonades.

Carrer Tomás Navarro

2 (UB120). RENFE

Luis Giménez Almela comprà aquesta casa el 1942. Les connexions de la seua família feren possible que Algímia tinguera una estació de trens el 1898.

En principi, les estacions previstes eren Sagunt, Gilet, Sant Esperit, Albalat dels Tarongers, Estivella, Torres Torres, Alfara d'Algímia, Àrguines (Venta Rochina), Sot, Soneja i Sogorb (“Las Provincias”, 13 de febrer de 1894).

Crida l'atenció que sent Algímia més poblada que Torres Torres i Alfara no tinguera prevista una estació. Pot ser que la raó fora un càstig oficial a Algímia que a finals del segle XIX era tingut com un dels pobles més progressistes i ateus, ideologies polítiques i religioses que no eren ben vistes pel poder constituït.

La família materna de Francisco Giménez Almela, pare de Luis, estava emparentada amb els marquesos de Dos Aigües, amb una molt bona relació personal. De fet, la marquesa María del Carmen Puigmoltó i Mayans, filla dels comtes de Torrefiel, fou la madrina del seu fill Luis el 1881.

Aquesta dama estava casada amb Vicente Dasí i Lluësma, diputat a Corts i senador vitalici, d'on provenia el parentesc. El seu fill, Pascual Dasí i Puigmoltó, vescomte de Bètera, advocat i diputat a Corts, fou alcalde de València. Estava casat amb Concepción Moreno i Campo, neboda del primer marquès de Campo, el burgès més ric i influent de València, amb molts interessos en el negoci ferroviari.

Francisco Giménez Almela, la seua dona, Pilar Almela Manguillot i el fill Luis es queixaren als seus influents familiars. L'estació de Torres Torres es corregué on està ara, ficant Algíma com a primer nom en estar en el seu terme, i l'estació d'Alfara desaparegué.

Carrer Torres Torres

39 (UB121) Casa de les Figueres

Casa de les Figueres, pel nom pel que eren conegudes les propietàries (en esta casa es feia cofins a finals del segle XIX), les germanes Carmen i Vicenta Giménez Marí, veïnes de València

(fa un segle la casa comprenia els actuals números 23, 25 i 27). Donat el nom de la primera, hi ha un panel ceràmic, resta d'una canterera, fet en la primera meitat del segle XX, de la Mare de Déu del Carme.

En l'hort que hi ha darrere de la casa hi ha una cisterna que agafava l'aigua de la séquia i, amb un motor, a principis del segle XX, la casa es convertí en la primera del poble amb una instal·lació d'aigua corrent.

Durant els anys 50 estiuava Andrés Roig Giménez en esta casa. Era proveïdor d'aliments de l'Exèrcit a Ceuta i, quan partia a Àfrica, organitzava una festa infantil (traca, globos...) al seu carrer, a les garroferes del Secanet, hui cases números 29 i 31, i en la plaça del "Padre Estanislao". Eren les festes del senyor Andrés.

37 (AO113). Carreria

A meitat dels anys 20, en el que era un solar aleshores, s'instal·là una família de Carlet que feia adoquins.

Federico Aparici continuava ací, en la casa construïda amb estos adoquins, la fabricació de carros des de 1930 a 1963. També triturava cereal i fruita podrida per alimentar ovelles, durant els anys 40 i 50. Ell mateix obria una serreria el 1963, que durà fins 1995.

Però no sols fou un lloc de treball. També serví de distracció. Durant els anys 1950-55, Eloy Aparici instal·là ací un cine infantil.

Entre 1966-75 fou també concessionari de la Casa d'Electrodomèstics Westinhouse.

Carrer Verge

26 (UB123). Oncle Pepe, dolçainer

En aquesta casa visqué Pedro Alonso Llopis, el tio Pere, agutzil i dolçainer de renom,

fundador del “Trío Mundial Alonso”. El tio Pere destacà per les seues anècdotes i per ser un compositor i intèrpret dolçainer reconegut.

Passeig de la Glorieta

38 (UB107). Plaça, Font i Fira Santa Llúcia

Font

Finalitzada la Guerra Civil, “Regiones Devastadas” fou l’organisme encarregat de resoldre la destrucció que du tot conflicte bèl·lic. El 1953 l’arquitecte Mauro Lleó dissenyava la font més monumental, inspirada en la porta del Palau Vives de Benifairó de les Valls, edifici renaixentista.

Els picapedrers que la feren, dirigits per un especialista de Puçol, eren tres veïns del poble: Eusebio Compañ, José Montal i Ovidio Montal.

Fira de Santa Llúcia

Al voltant d’aquesta font, el diumenge posterior al dia 13 de desembre, si aquest dia no era diumenge, se celebra el porrat o fira de Santa Llúcia, que arranca de l’Edat Mitjana en l’ermita sogorbina que hi ha enfront de Sot de Ferrer. Des de 1935 es fa a Algímia i a partir dels anys 60 que, com un annex de la plaça de l’Església, s’instal·la ací, sent l’única ubicació a partir dels anys 70.

Fins els anys 70 l’expectació que duia la Fira era molt gran. A l’època era pràcticament la única possibilitat d’adquirir els regals de Nadal, de la mà d’uns firers que venien de la Fira de la Puríssima de Sogorb. També torrons i dolços nadalencs. Alguns podien fins i tot fer-se una fotografia còmica, ficant el cap pel forat d’un tauló decorat; o pujant-se damunt d’un cavall de fusta.

32 (UB108). Auditori, Sant Calze

Glorieta

A les afores del poble existia un garroferar. L'actual passeig s'inicià en la II República (cada veï era responsable de cuidar un arbre i les plantes del voltant), encara que la seua forma actual correspon als anys 60 i 70. A més, la Glorieta és fruit de la cooperació i la voluntarietat, ja que va ser realitzada per veïns de diferents oficis, als que rendim homenatge (Antonio Bàguena, Antonio Canelles, Rafael Celda, Rafael Compañ, Luis Carlos Compañ, Ricardo Compañ, Miguel Fernández, José Ibáñez, Joaquín Llopis, Vicente Maragat i Leonardo Serra). Amb el seu esforç, humà i material, varen fer possible el passeig que tenim.

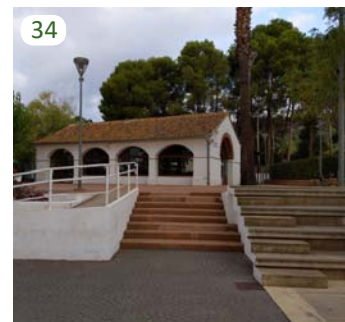
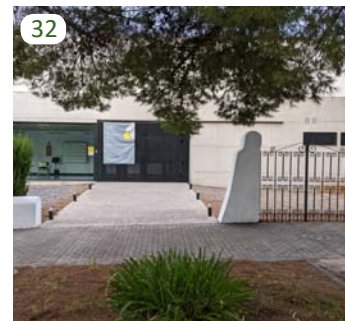
Sant Calze

Turisme Comunitat Valenciana impulsa el projecte d'obres commemoratives de la Ruta del Grial, 24 panells escultòrics d'azer, fetes per l'artista Antonio Peris Carbonell. Un d'ells representa el lligam d'Algímia amb aquesta relíquia.

El 5 de juliol de 1959 passà pel poble el Sant Calze, dipositant-se en la font, la monumentalitat de la qual li serví de marc, i des d'allí el rector Modesto Guanter Ros beneí el poble. Aquest fet serví d'estímul per ornamentar la font per al Corpus.

34 (AG073). Poliesportiu, Llavador Municipal

Llavador: El període 1875-79 és conegut com "la secà dels quatre anys", una de les sequeres més importants de la història climàtica valenciana. Per a pal·liar les conseqüències negatives que tingué per a l'agricultura el poble feu la Bassa Gran, actual auditori a l'aire lliure, que es nodria de la Font de la Murta, que mai se secava. I el 1880 es va fer el llavador que hui encara es conserva.

Plaza del Forn

13 (AO104). Forn, Vicentines

Les Vicentines són un dolç elaborat pels forners d'Algímia, amb ingredients típics de la terra (ametlla, taronja) i que commemora la visita de Sant Vicent Ferrer al poble el 1413.

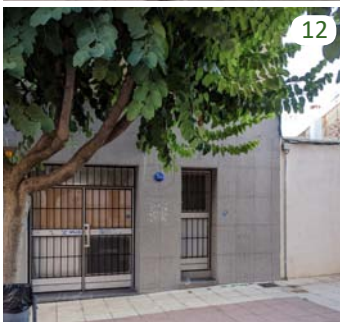
Forn: La primera referència és del segle XVIII, quan s'anomenava Forn Nou i era propietat senyorial fins el XIX, quan passarà a mans particulars. Des de 1972 pertany a la família Mesado i és popularment conegut com Forn Gran, per oposició al Xicotet que existia en el carrer Alfara.

12 (UB124). Font, Casino Agrícola, Metge

Font: El 13 de juliol de 1907 la plaça es vestia de festa amb la inauguració de la primera font d'aigua potable d'Algímia, la qual venia de la Font del "Conde". La font és d'inspiració modernista.

Per festejar l'arribada de l'aigua potable, s'organitzà una curiosa comitiva, que recorregué els carrers de la població. En primer lloc, una cavalcada; després Vicente Perís, "Vicentet del Puig", es comprometé en dur els bous sense risc si ningú els molestava, els quals, a certa distància, seguien la cavalcada al pas; per últim, també a certa distància, la banda de música.

Casino Agrícola o de Dretes: Magatzem llogat pel seu propietari Benjamín Mestre Salt durant els anys 10 i 20 del segle XX als republicans per fer un casino. Les desavinences entre ells acabaren quan els republicans es feren un propi i ell creà el Casino Agrícola o de Dretes. Eduardo Fornas Bória l'agafà el 1960, fins el moment que tancà, el 1975.

Metge Joaquín Berenguer: Des de finals dels anys 20 fins 1934 ací visqué el metge Joaquín Berenguer, natural de Benavites, reconegut especialista en malalties respiratòries, director de l'Hospital Provincial de València, que va morir en accident d'avió quan anava a un congrés a Dinamarca el 1944. Va ser el primer destí d'ell, però a nivell privat. El metge oficial era

Bernardo Possetti.

El 2 de desembre de 1934 l'Ajuntament decidí ficar el seu nom al carrer veí a la plaça.

Plaza de l'Església

44 (UB105). Església, Parròquia, Refugi, Diligència, Telesèrie

Església

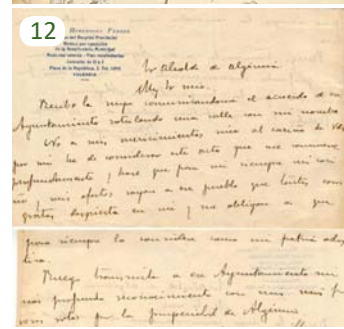
Prové de la reforma neoclàssica feta a finals del segle XVIII ampliant l'anterior església gòtica del segle XVI. Consagrada a Sant Vicent Ferrer, és un dels elements més significatius del poble, custodiant al seu interior dues obres artístiques de valor: l'apoteosi de Sant Vicent Ferrer com a Àngel de l'Apoteosi, obra pictòrica de José Camarón, de 1776, i Sant Vicent Ferrer predicant, obra escultòrica de l'avantguardista Vicente Antón, de 1952.

La revista Braçal publicà un article específic sobre el temple, el 2004, "La parròquia de Sant Vicent d'Algímia", obra de n'Helios Borja Cortijo.

Com anècdota que mostra l'efervescència política de l'Algímia de principis del segle XX, mostrem aquest confrontament musical. Al període 1902-13 el sogorbí Luis Quixal ocupà la rectoria del poble. Un dels punts de fricció es manifestava a les festes de la Mare de Déu dels Desemparats, en maig. Quan la imatge eixia del temple, què música interpretava la banda?. La Marxa Reial com representació de la més alta autoritat que era, segons uns. Però hi hagué ocasions que la banda, amb un sentit polític i burlesc, interpretava la Marsellesa, l'himne revolucionari per excel·lència.

Diligència.

A finals del segle XIX la "tartana del tio Bruno" duia passatgers entre Algímia i València. Es tractava d'una diligència tirada per cavalls.

Durant els anys 20 i 30 la línia d'autobusos Lafarga de Sogorb tenia en esta plaça una parada. Refugi municipal.

El refugi més gran del poble, fet pel Comitè Municipal el 1938, ocupava pràcticament la totalitat de la plaça, amb la idea que l'aviació franquista no bombardejaria l'església. Fou derruït en acabar la guerra.

Telesèrie.

El 1967 la plaça es transformà, convertint-se en la localitat provençal de Rustrel en el segle XIV, escenari a l'aire lliure fabricat per rodar una telesèrie francesa, "Les diables au village", "Els dimonis estan al poble".

Pràcticament tots els veïns varen intervenir en el rodatge, la qual cosa significà una injecció econòmica pel poble.

Plaça Palillo

8 (UB115). Nom del Carrer, plaça major del poble

Nom: "Palillo" es refereix al palet que es ficava en terra de manera vertical amb unes monedetes damunt i assenyalat per un cercle i calia tombar-lo. Les monedes que quedaven fora del cercle eren per al tirador.

Festes: En ser la plaça Major del poble, ha servit d'escenari per a multitud d'actes i festes fins 1971, quan l'alcalde Rubén Compañ Salt decidí que es feren al polisportiu.

La plaça era el lloc on anualment es representava un "miracle" de Sant Vicent Ferrer, constatat a finals del segle XIX.

El dia de la seua festa es feia una processó en la que figurava un veí vestit com el sant, que era llevat en una gaveta que imitava el púlpit. En arribar a la plaça, un altre veí li comunicava

la falta d'aigua, que els camps la necessitaven i que fera un miracle enviant la pluja. En concret, el llaurador que implorava al sant li deïa el següent: “Esta sant Vicent tan abraguerat, a vore si fa un miracle perquè ploga”. En eixe moment, diversos veïns que estaven amagats dalt de les teulades, tiraven aigua amb arruixadors sobre la gent.

També es feia altra festa, la de la Llum. El 25 d'agost de 1929 es crea la Cooperativa Elèctrica a Algímia, duent el fluid elèctric des d'una central hidroelèctrica en la partida dels Molins de Torres Torres, que aprofitava l'aigua de la sèquia per donar servei als pobles de la Baronia. Era el molí de la Llum. Un dels “llumeners”, és a dir, dels electricistes que ho feren possible era Antonio Marzo, que des de Sot s'instal·là ací.

Per commemorar eixe dia s'organitzava fins els anys 50 un dinar en esta plaça. Però el dia de la inauguració fou espectacular. Ens ho conta el periodista Maximino Sabater en “El Pueblo” del dia 28:

Una fiesta simpática

“La Cooperativa Eléctrica, Sociedad a la que pertenecen la inmensa mayoría de los algimienses, ha triunfado en toda la línea. Con el decidido empeño de su directiva, de la que es presidente el activo joven don Ramón Rius, y con la valiosa colaboración prestada por los honorables señores don Blas Gil, segundo jefe del Centro de Telégrafos de Valencia; don Joaquín Roig, inteligente industrial de Castellón de la Plana; don José Soler, ingeniero industrial; don José María Canelles, propietario, y don José Soler, delineante, este ecuaníme vecindario sin estar sujeto al yugo tiránico y abusivo las más de las veces de ninguna empresa, se proporcionará a precios reducidos el fluido que necesita para su alumbrado público y para sus necesidades domésticas e industriales. ¡Felices los pueblos que saben redimirse!”

Para solemnizar este señalado triunfo, el pasado domingo Algímia se vistió de gala. Arcos, mirto, flores, comida íntima... un programa culto, sugestivo; un programa al que dieron vida las voces rialleras de un pueblo que quiso festejar el paso de avance que daba en el sentido de su progreso y emancipación.

La comida fue un acto fraternal, sin etiquetas aparatosas. Los comensales, al establecer

tacto de codos, hicieron más fuerte el lazo de su amistad, y prometieron continuar su obra dirigida al logro de nuevas mejoras que dignifiquen el solar algimiense. Vivieron durante el banquete en verdadera comunión espiritual.

Al final, el presidente dio lectura a un expresivo telegrama de saludo del digno jefe de Telégrafos don Blas Gil, en el que se adhería en espíritu al acto, pero que lamentaba no poder concurrir personalmente por imperiosas exigencias del servicio.

El señor Salvador Roselló leyó una inspirada poesía, y don Joaquín Borja, inteligente joven, unas cuartillas llenas de sanos optimismos, de devoción al progreso y de amor al pueblo que le vio nacer, cosechando ambos trabajos nutridos aplausos.

Los señores Roig y Soler pronunciaron elocuentes brindis, que fueron también muy celebrados y aplaudidos, y el que estas líneas traza, de manera torpe se permitió, a instancias de amigos cariñosos, expresar algunos conceptos, que tuvieron la bondad de premiar con palmas los concurrentes.

Una banda de música amenizó el acto.

El alma algimiense, comprensiva y abierta a toda idea de progreso, quiere, por sí, sin tutelas, administrar sus intereses, socializando sus servicios. No tolera imposiciones. En el dinamismo de su vida local no tienen papel que desempeñar las oligarquías. Están de sobra. Pueden retirarse.

6 (UB116). Casino de Severino

Conegut com Casino de Severino per Severino Hernández Cabo; també conegut com de Capells, Societat Obrera o dels treballadors, al menys des de 1885. Com Casino havia que diferenciar la planta baixa, on estava la tenda i la taverna de Severino; i la primera planta amb l'espectacular balcó, conegut com "la Galeria", que era el casino en sentit propi.

En algunes ocasions, durant els anys 50, el casino servia com saló de banquets per festejar la boda d'algun veí.

7 (UB117). Casa Botigueres

Casa Botigueres, per la botiga o tenda de comestibles que hi havia. Es tracta de Vicenta Salom, existent a principis del segle XX.

La família Salom arribà a Algímia des de Tavernes de la Vallidigna, destacant per la seua ideologia liberal. Així, Francisco Salom Arlandís serà diputat pel districte de Torres Torres el 1871 pel republicanisme federal.

Altre membre que destaca és Julio Salom Pau (1872-1925), més conegut al poble com el Tinent Coronel Salom, que fou Director General de Carrabiners al final de la seua vida, connectat amb el cercle reial, acompanyant a la Reina Mare quan estuejava a San Sebastián. En ser el primer fill del poble en tindre estudis superiors i tindre un lloc de treball rellevant, donà nom a aquesta plaça entre 1939 i 1988.

Plaça Pou**9 (AG102). Nom de la plaça**

La primera menció coneguda prové de la Carta de Poblament de 1611, però en eixe moment el pou ja estava en funcionament; per tant, podem recular el topònim al menys a principis del segle XVII o finals del segle XVI. Sabem que a la veïna Alfara el pou es feu el 16 de febrer de 1601 per part de Francesc Nunyes, mestre de pous de València.

Una conducció subterrània per l'actual carrer Blas Gil duia l'aigua de la sèquia al pou, el qual no tindria molta profunditat donat l'escàs desnivell entre la plaça i la sèquia.

Plaça de Sant Vicent

50 (UB119). Plaça i Ajuntament. Cinema

Naixement

La plaça no ha tingut la forma que hui coneguem i havia unes cases al centre. La configuració actual ve determinada pel bombardeig de 1938, quan derruï una part de les vivendes que hi havia. El 1939, ja en la postguerra, es llevaren les runes i adquirí pràcticament la configuració actual. La línia de la plaça corresponent al carrer de l'Hort era diferent, amb unes construccions que es ficaven dins de la mateixa. Serà el 1955, amb l'expropiació de la propietat d'un veí que adquirirà la configuració actual.

Ajuntament

Al menys des de 1611 l'Ajuntament ha estat en l'espai que hui ocupa, encara que no té perquè correspondre exactament amb la superfície actual. Però al ser l'edifici comunal, en ell han existit a més diverses activitats.

1. Al menys a finals del segle XIX, l'escola de xiquets estava a l'edifici de l'actual ajuntament i s'entrava a ella per esta plaça. En eixe moment, l'entrada a l'Ajuntament es feia per la plaça del "Palillo".

El funcionament de l'escola està constatada des de 1781. Desconeguem si en eixe moment l'escola està ubicada ja en l'actual edifici de l'ajuntament. Durà fins 1948, quan passa a la Glorieta.

2. El servei telegràfic començà a operar el 9 de juliol de 1934. Destrossat pel bombardeig de 1938, es restableix el primer de maig de 1941. El servei estava ubicat a l'edifici de l'Ajuntament.

Els telegrafistes foren Claudio Cotolí Lostado (25-IV-41 al 27-VIII-44), José Melià Cotolí (1954)

i Bernardino, de Ribarroja (anys 50-60).

3. Als baixos de l'Ajuntament, el 1960, la corporació municipal comprà una televisió, de marca Invicta, la segona del poble. Era la Sala TV.

4. Des d'una data indeterminada fou la seu de la Germania de Llauradors, que ha tingut diversos noms, l'últim Càmara Agrària. També estava el Servei d'Extensió Agrària, des de fins 2002.

5. Entre els anys 1994 i 2002, en una de les dependències de l'Ajuntament s'instal·là l'Oficina de Correus.

6. Els baixos de l'Ajuntament servien de posta sanitària durant les celebracions taurines. Es realitzaren entre 1954, quan vingueren de la plaça de l'Església, fins 1969, quan passaren als carrers.

Cine

En l'edifici del Cine, conegut antigament com casa del "Tio Mostazo" (referit a Pedro Mostazo Muñoz, militar retirat de Màlaga, que morí a Algímia el 16 de febrer de 1916), han existit diversos serveis.

1. El 1924, Francisco Zarzoso, de Sogorb, instal·là ací una corretgeria, que canvià el 1934 a l'avinguda de València.

2. Des d'eixe any fins a la Guerra, la farmàcia estigué ací. Segregada d'Estivella, el seu naixement oficial seria el 4 d'agost. El dia 16 s'establí un concurs de mèrits durant un mes per cobrir la plaça. El primer farmacèutic serà "don Conrado".

3. Francisco Gil Senis (Don Paco) instal·là un cine, inaugurat el 8 de setembre de 1940 amb la pel·lícula "Morena Clara", de CIFESA. El local es deia "Teatro Cine Algímia de Alfara". El 1945 Algímia assistia a la primera representació en tancolor, "Blancanieves y los Siete Enanitos",

de Walt Disney.

En febrer de 1946, Don Paco arrendava el cine a Joaquín Fuentes, un comerciant d'Almenara. Amb eixe motiu, canvia el nom, que passà a dir-se "Cine Moderno". Però encara que ja no es deia teatre, també hi havia actuacions de varietés i balls. L'arrendament acabà el primer diumenge d'octubre de 1950.

Amb el mateix nom, "Cine Moderno", continuà amb el segon arrendat, Antonio Aguilar, de Sot de Ferrer, que el tingué des del segon diumenge d'octubre de 1950 fins el primer diumenge de maig de 1954.

El segon diumenge de maig de 1954 reprenia el cine novament "Don Paco", amb dos canvis. El cine passava a denominar-se "Cine Goya" i, a més, incorporava una pantalla panoràmica, és a dir, ja no es reflectia sobre una tela, el que feia que la qualitat fora mala, sinó directament sobre la paret.

El 1967 "Don Paco" l'arrendava a Federico Aparici, fins que tancà definitivament en gener de 1985, sent "Jesucristo Superstar" l'última pel·lícula en passar-se.

4. A la posguerra, el rector Ramón Bernal organitzà la Visita dels Reis al poble, tradició que encara continua. En aquella època, el dia de Reis, després de missa, al "Teatro Cine Algimia de Alfara", es representava l'Adoració dels Reis amb veïns disfressats, i finalment repartien els regals entre els xiquets.

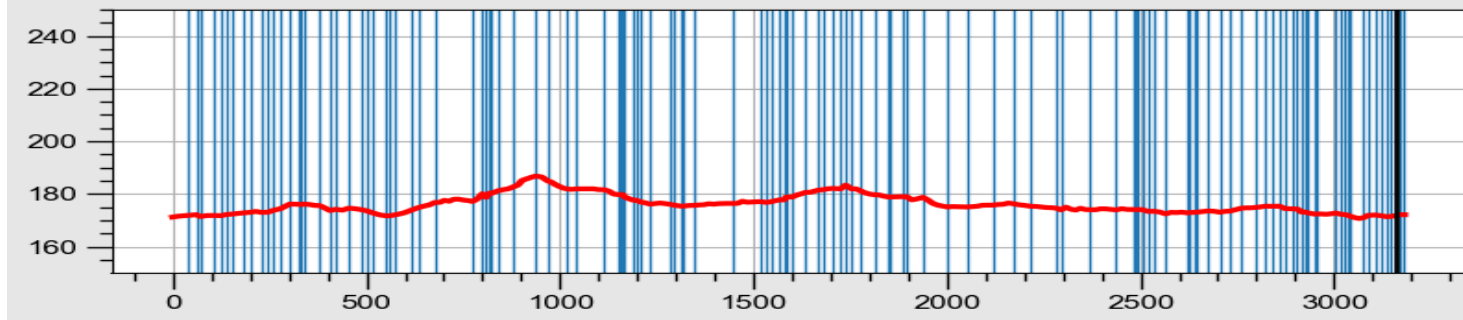

Característiques tècniques

Durada aproximada	2-3 hores	Elevació	
Longitud	3,10 km	altitud mínima	177 m
Tipus de recorregut	Circular	altitud màxima	186 m
Desnivell acumulat		Pendent mitjana	
ascens	75 m	ascendent (+)	2,20%
descens	- 75 m	descendent (-)	2,00%

Cartografia de referència

Sèrie (escala)	Fulles	Organisme
Mapa Topogràfic Nacional (1:25000)	668-I	Instituto Geográfico Nacional
Cartografia de Referència (1:50000)	12. El Camp de Morvedre	Ins. Cartogràfic Valencià
Cartografia de Referència (1:5000)	CV05-66825, 66834, 66835, 66836, 66844, 66845, 66846, 66854, 66855	Ins. Cartogràfic Valencià

Hem de pensar que quan realitzem activitats a l'aire lliure, com les rutes culturals d'Algímia, convivim amb tasques que fan altres persones o amb la pròpia naturalesa. Siguem respectuosos amb aqueixos altres ocupants. En el seu disseny, totes les rutes són circulars, havent-se localitzat el seu punt d'inici i fi en llocs on hi ha contenidors i espai per a aparcar. Fem una gestió assenyada de l'entorn i medi ambient tenint en compte els següents aspectes:

Residus: Utilitza els contenidors habilitats en els punts de partida-fi i deposita'ls en els contenidors adequats. No deixes fem en el camp.

Soroll: Procura no fer sorolls estridents, no portar aparells que emeten sons alts, no crides en el camp. Respecta a la resta de pobladors.

Trànsit: Deixa el vehicle en el lloc d'inici de la ruta, el trobaràs en el mateix lloc a la volta. Evita fer viatges innecessaris. No faces les rutes que estan dissenyades per a caminar o anar amb bicicleta amb el vehicle, llevat que siga imprescindible.

Moltes Gràcies per la teua **Col·laboració**

Algímia d'Alfara | Algímia en el **Cor**

www.algimiadealfara.es

ajuntament d'algímia d'alfara

@ajuntamentdalgímia

CENTRO PARA EL CONOCIMIENTO DEL PAISAJE

C/ San Miguel, nº 41 12415 Matet (Castellón) T : 646 414 786
www.cpaisaje.org info@cpaisaje.org